

Radionica KOLIKO NAS BRINE AKADEMSKO
(NE)POŠTENJE STUDENATA
Agencija za znanost i visoko obrazovanje
Zagreb, 25. studenog 2022.

Studentsko nepoštenje - pojam, oblici, trendovi, čimbenici, rješenja

Dr. sc. Rudolf Kiralj, v. pred.

**Veleučilište u Bjelovaru
E-mail: rkiralj@vub.hr**

1. Studentsko nepoštenje: pojam i oblici

Studentsko poštenje ili studentski integritet: pozitivne osobine studenata i pozitivne akcije studenata kao akademskih građana ----- iskrenost, povjerenje, poštenje, poštovanje, odgovornost i hrabrost

Studentsko nepoštenje ili studentska nečestitost (engl. *student dishonesty, student academic dishonesty, student misconduct*) – **suprotnost ili negacija studentskog integriteta →**

→ Ima korijene u nečestitosti učenika (osnovne i srednje škole) i u nečestitosti okoline u kojoj djeca i mladi odrastaju (obitelj, škola, prijatelji, društvo...)

→

-Cilj mu je lako/brzo doći do riješenog ispita ili kolegija te do diplome, ilegalnim i nemoralnim sredstvima.

Zašto posebno izučavati studentsko nepoštenje?

- 1) studenata ima mnogo više od osoblja visokoškolske ustanove
- 2) visokoškolska ustanova ima stalan protok studenata
- 3) neki studenti će biti predavači i istraživači tj. glavni nositelji akademske zajednice
- 4) studenti su stup budućnosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini; studentsko nepoštenje potiče kasnije profesionalno nepoštenje

OBLICI STUDENTSKOG NEPOŠTENJA

1-varanje na ispitima i drugim provjerama znanja koje kratko traju:

uporaba nedozvoljenih sredstava i materijala (klasična, elektronska, internetska, kombinirana i dr.) **te izvođenje nedozvoljenih radnji od strane pojedinaca i grupa, kao i svako podupiranje takvih aktivnosti; stvaranje nereda na ispitima, krađa/snimanje i nedozvoljeno raspačavanje testa prije ili poslije ispita...**

2-varanje na provjerama znanja i sposobnosti koje dugo traju (seminari, zadaće, završni radovi, diplomski radovi, magistarski radovi, disertacije, stručni i znanstveni radovi i dr.):

a-plagiranje (copy-paste – potpuna ili djelomična kopiranja tuđih radova uz neku preradu ili bez prerade; greške u citiranju izvora – bez citiranja, nepotpuna citiranja, neprecizna citiranja ili citiranja izvan konteksta, prijevod ili prerada teksta bez adekvatnog citiranja; izmišljanje ili krivotvorenje podataka i sl.),

b-autoplagiranje ili samoplagiranje (korištenje prijašnjeg vlastitog rada uz neku preradu ili bez prerade, ali bez adekvatnog citiranja i dovoljne originalnosti da se rad smatra izvornim; publiciranje istog rada u dva ili više časopisa i sl.)

c-tuđi rad (rad je djelomično ili potpuno napravila druga osoba ili više osoba tzv. **ghostwriter** ili „**gostujući**” **autor**; rad je naručen i plaćen – izradila ga je osoba ili tvrtka koja se time bavi za novac – engl. **contract cheating**; švercanje u grupi studenata koja službeno radi na radu...)

3-lažno predstavljanje (potpisivanje kolege na spisku prisutnosti, polaganje ispita umjesto kolege, lažiranje dokumenata, lažiranje identiteta...)

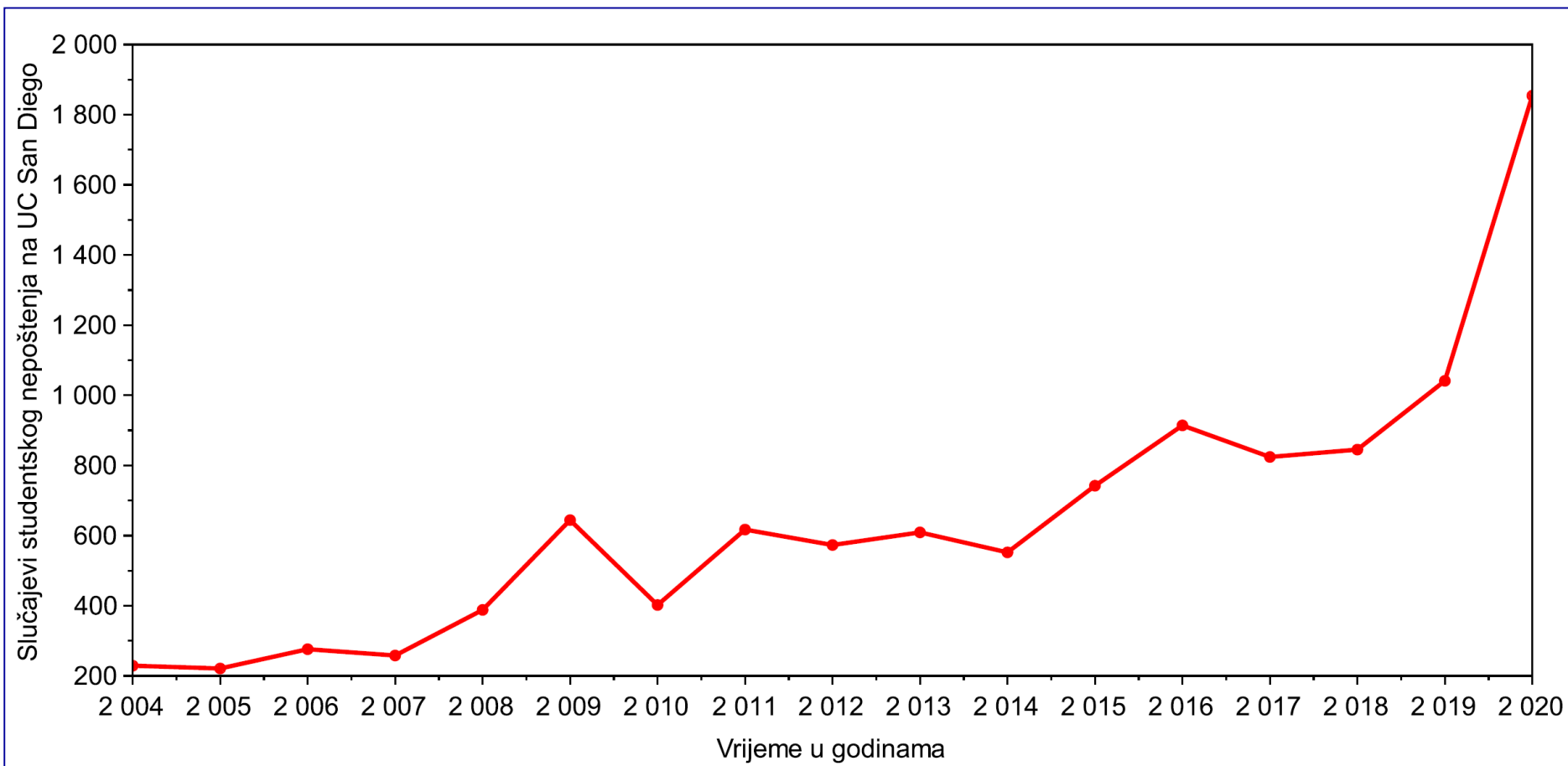
4-ostalo (razna neetična ponašanja; radnje koje ometaju nastavni i ispitni proces, neizvršavanje obaveza; uključenost u druge vrste akademskog nepoštenja; agresija i razna nasilja – verbalna, fizička...)

2. Studentsko nepoštenje: svjetski trendovi

[R. Kiralj, Akademska čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182.

+ažurirano: https://academicintegrity.ucsd.edu/about/Academic-Integrity-Office-UC-San-Diego_-Momentum-YearBook.pdf]

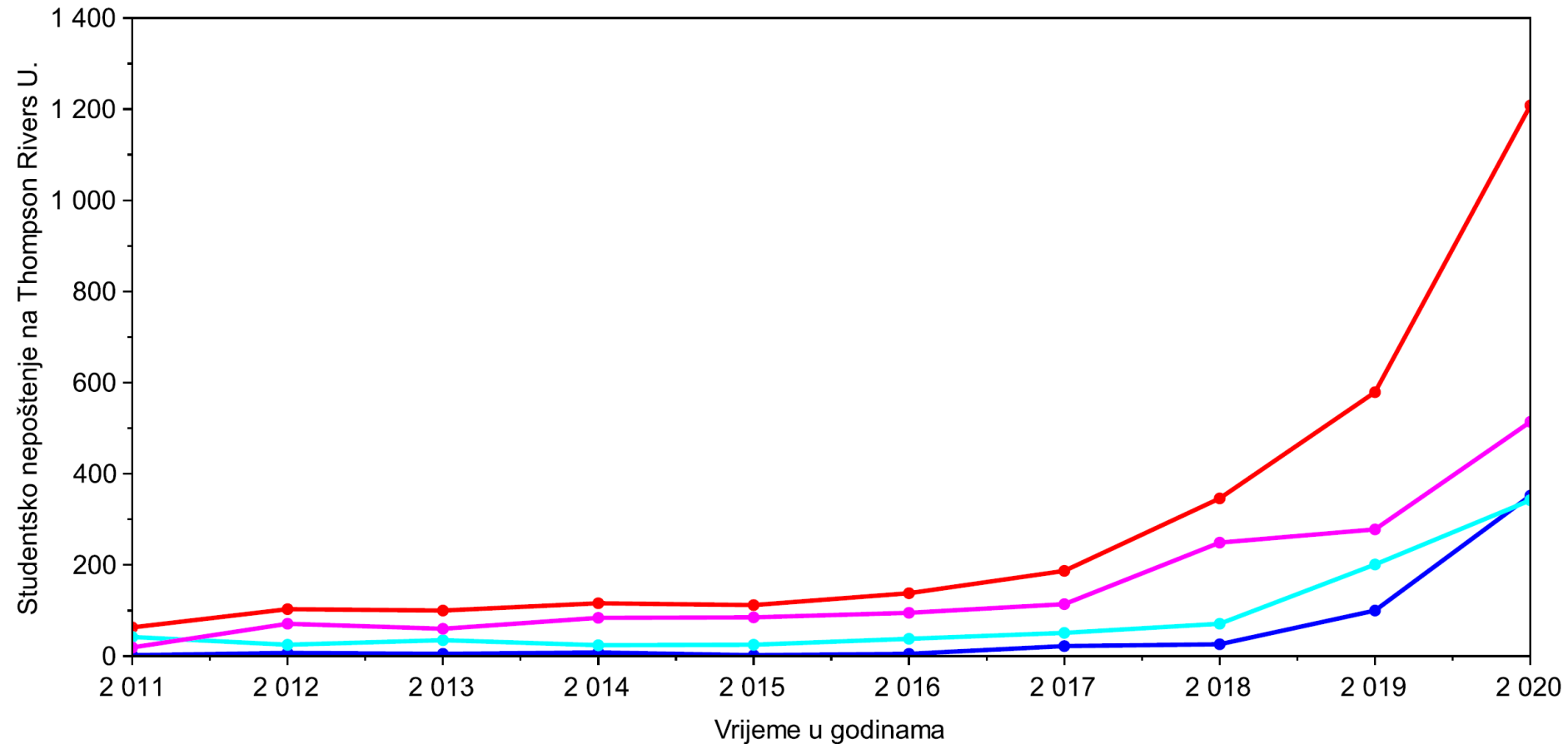
The University of California, San Diego (UC San Diego, USCD)



UC San Diego:

- na 8. mjestu** među javnim sveučilišta u SAD-u
- oko 43000 studenata (akad. g. 2022./2023.)
- relativno mlado sveučilište (osnovano 1960. g.)
- ima **Academic Integrity Office** (<https://academicintegrity.ucsd.edu/>): moto je „**Promicanje i podržavanje kulture integriteta u cilju jačanja kvalitete nastave i učenja na UC San Diego.**” → **edukacija ide uvijek, i uz kaznu**
[„Promoting and supporting a culture of integrity in order to reinforce quality teaching and learning at UC San Diego.]
- „**Svi studenti koji prekrše standarde akademskog integriteta morat će završiti obuku za AI (akademski integritet). Disciplinske mjere (tj. opomena, uvjetna osuda, suspenzija i otpuštanje) izricat će se na temelju bodovne vrijednosti i profesionalne prosudbe stručnog osoblja.**”
[„All students who violate academic integrity standards will be required to complete AI (Academic Integrity) Training. Disciplinary actions (i.e., warning, probation, suspensions and dismissal) will imposed based on point value and professional judgement of professional staff.]

Thompson Rivers University – TRU (Kamloops, BC, Canada)



Legenda: plagijarizam – ljubičasto; varanje na ispitima – svijetloplavo; ostali oblici studentskog nepoštenja – tamnoplavo; ukupno studentsko nepoštenje – crveno.

TRU:

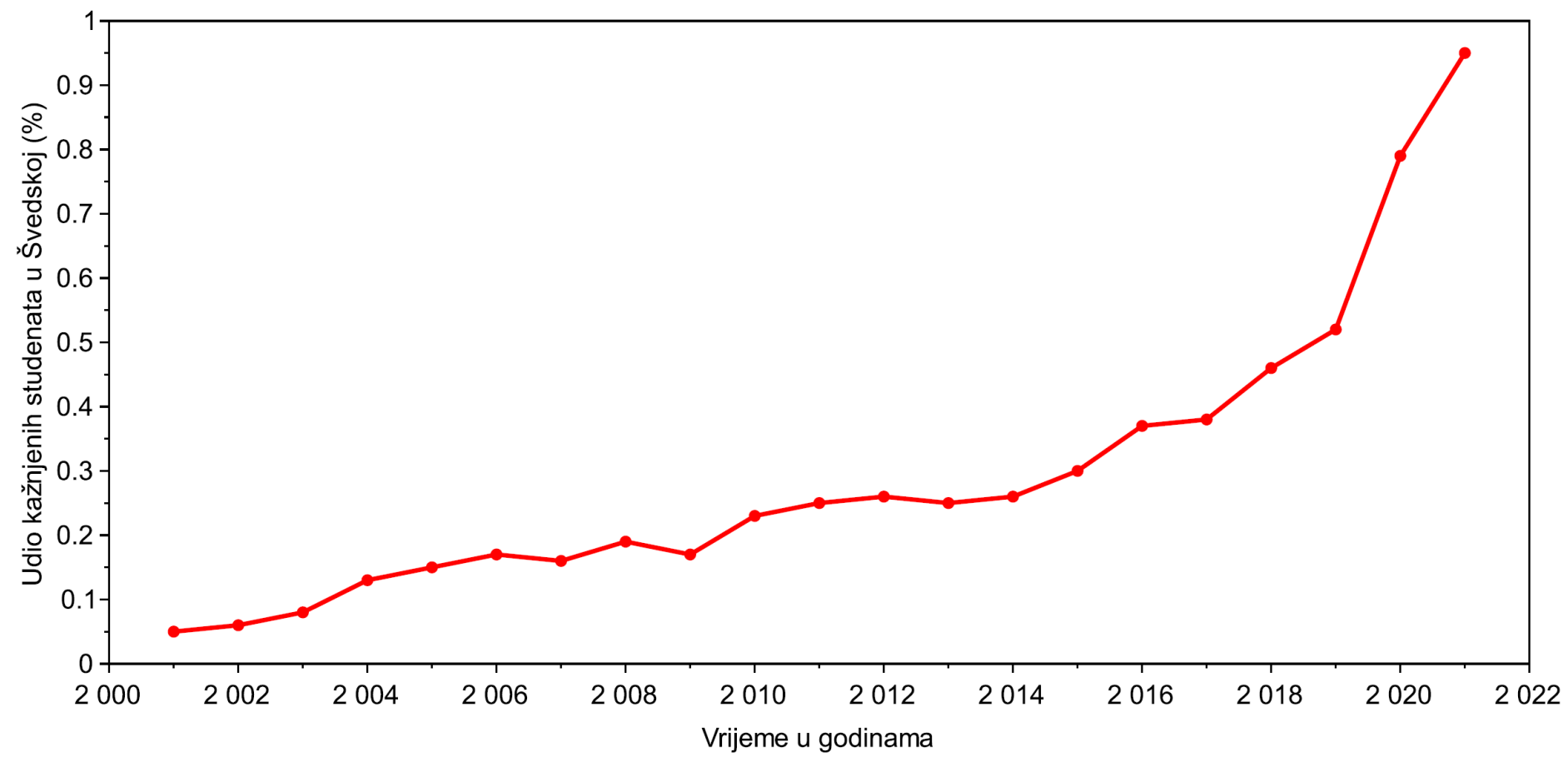
- javno sveučilište u Britanskoj Kolumbiji, Kanada
- oko 28000 studenata (akad. g. 2022./2023.)
- relativno mlado sveučilište (osnovano 1970. g.)
- ima online radionice **Academic Integrity at TRU** (<https://tru.libcal.com/>): koje organiziraju TRU Library i Academic Integrity Committee:

„Koje elektroničke izvore možete donijeti na ispite? Trebate li citirati čak i kada parafrazirate? Je li u redu objaviti svoje završene zadatke online kako bi ih drugi mogli vidjeti? Je li plagijat načiniti copy-paste odgovora koji ste pronašli na internetu? U ovoj virtualnoj radionici saznajte kakva je politika TRU-a i kako izbjeći kršenje pravila. Vaša akademska karijera može ovisiti o tome.”

[„What electronic resources are okay to bring to exams? Is citation required even when you paraphrase? Is it okay to post your completed assignments online for others to refer to? Is cutting and pasting an answer you found online plagiarism? In this virtual workshop, find out just what the policy at TRU is, and how to avoid breaking the rules. Your academic career may depend on it.”]

[R. Kiralj, Akademaska čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182.
+ažurirano: Disciplinären den 2021 vid universitet och högskolor, Disciplinären den 2019 och 2020 vid universitet och högskolor, Disciplinären den 2018 vid universitet och högskolor]

Švedska (34 visokoškolske ustanove)



Švedska (34 visokoškolske ustanove):

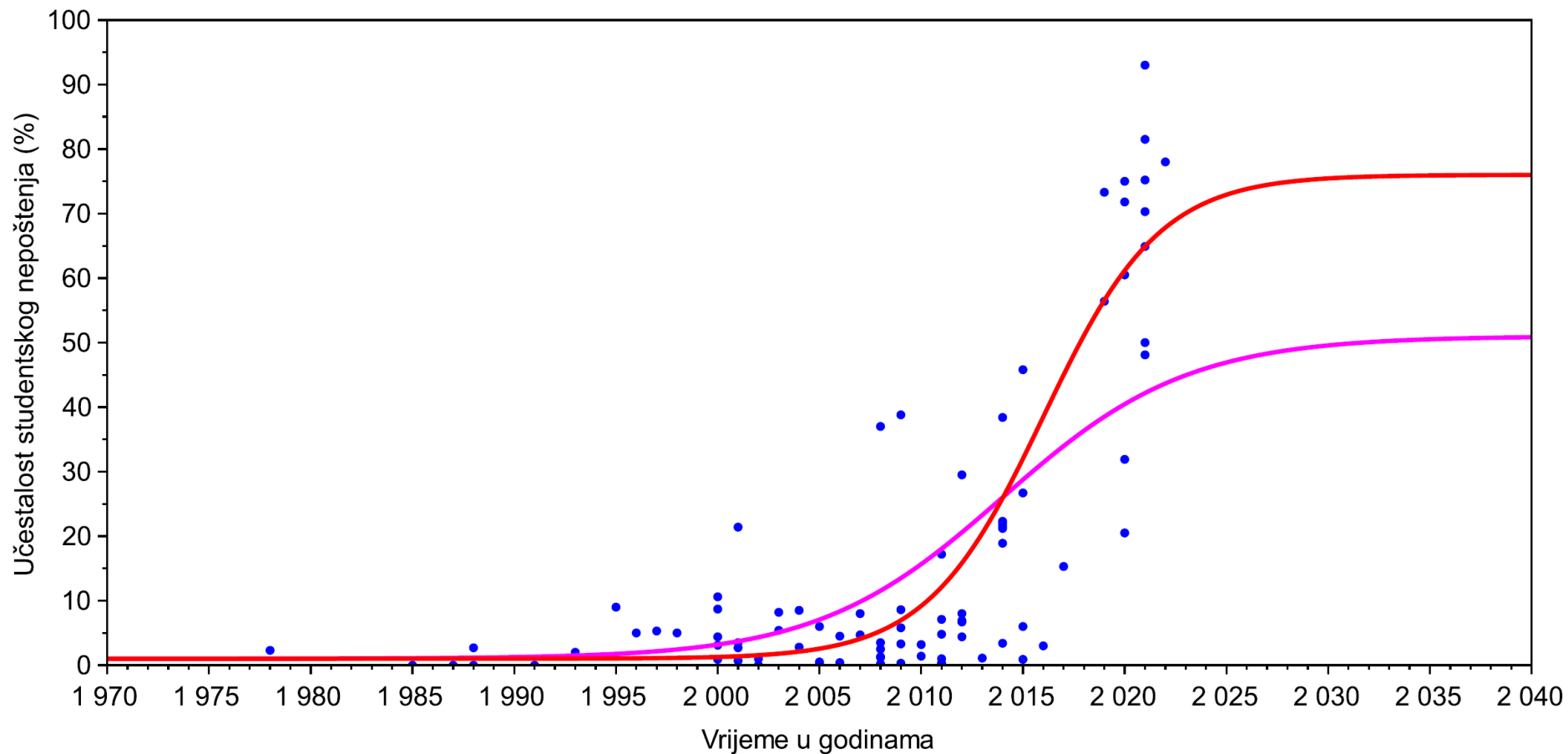
-oko 330000 studenata (akad. g. 2022./2023.)

-razni načini za promicanje akademskog integriteta među studentima:

- 1----**online sustav za samoučenje o akademskom integritetu, pravilima za citiranje i pisanje** (npr. University of Göteborg, Lund University;
<https://pil.gu.se/english/resources/plagiarism>;
<https://www.lub.lu.se/en/services-and-support/student-support/academic-writing/academic-integrity>)
- 2----**isti sustav + predavanja o akademskom integritetu** (npr. Karolinska Institutet; <https://staff.ki.se/academic-honesty-a-learning-activity-in-canvas>)
- 3----**postojanje posebnog tijela koje promiče akademski integritet na razne načine, uključujući predavanja i skupove** (npr. Uppsala Universitet ima Centre for Research Ethics and Bioethics – CRB;
<https://www.crb.uu.se/staff/>)

[R. Kiralj, Akademsko čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182. +ažurirano: 16 članaka]

Svijet



Legenda: literaturni podaci – plavo; teoretska krivulja bez intenzivne online nastave i prije COVID-19 krize (do 2018., iz članka) – ljubičasto; teoretska krivulja s intenzivnom online nastavom i COVID-19 krizom (do 2022., ažurirani podaci) - crveno.

Trenutna učestalost akademskog nepoštenja (procjena):

-UC San Diego (SAD):

43000 studenata / ≈ 2000 nepoštenja = 21 ili 4,8% studenata

-TRU (Kanada):

28000 studenata / ≈ 1800 nepoštenja = 15 ili 6,4% studenata

-Švedska (34 visokoškolske ustanove):

330000 studenata / ≈ 3500 nepoštenja = 95 ili 1,1% studenata

-Svijet (prosjek):

----ljubičasta krivulja: 2,3 studenta/nepoštenje ili 43,7% studenata

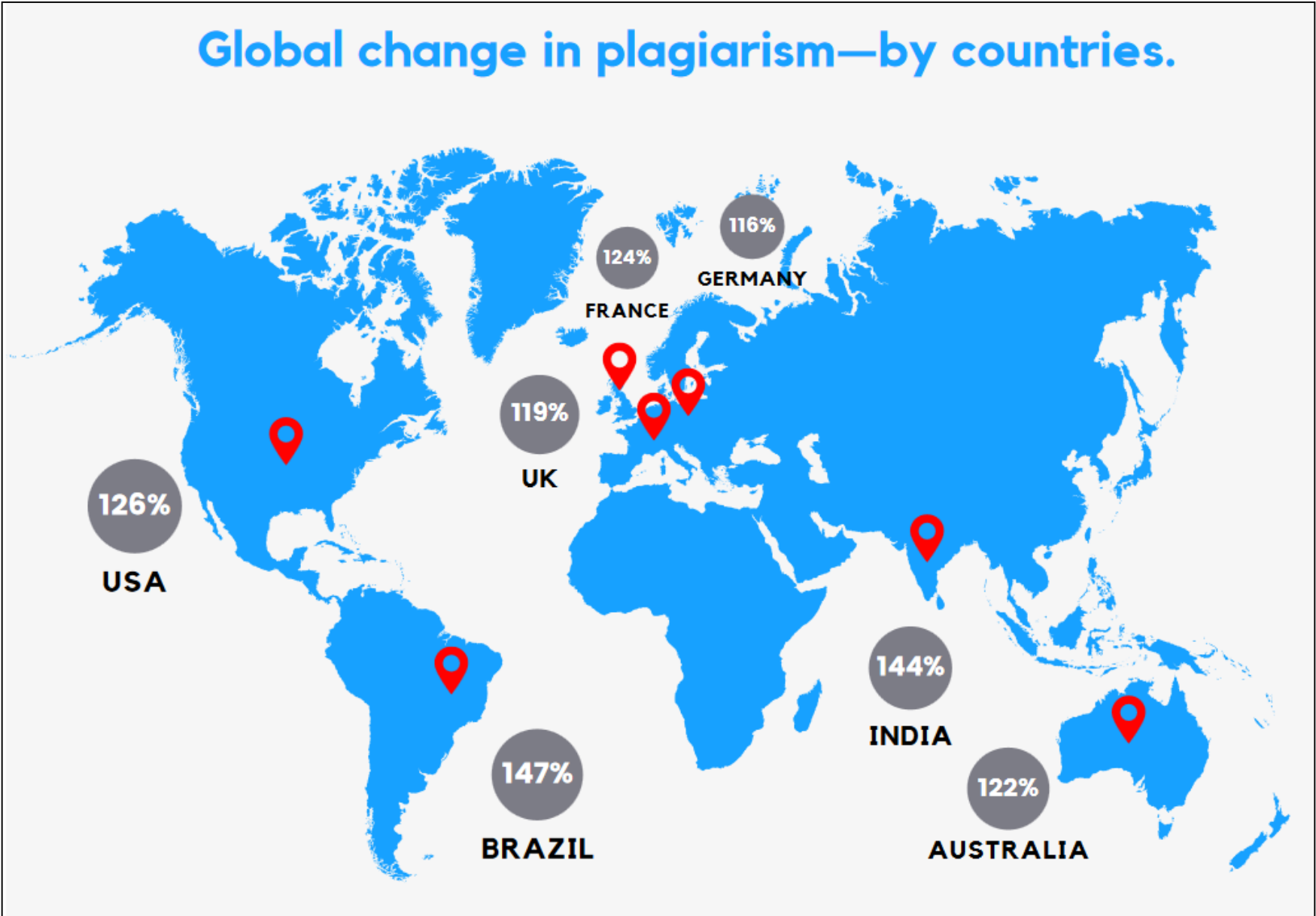
----crvena krivulja: 1,5 studenta/nepoštenje ili 67,8% studenata

-Hrvatska (2017.-2021., 2015.-2019.):

----maks. varanje na ispitu: 1,2 studenta/nepoštenje ili 80,9% studenata

----maksimalni plagijarizam: 1,1 studenta/nepoštenje ili 87,3% studenata

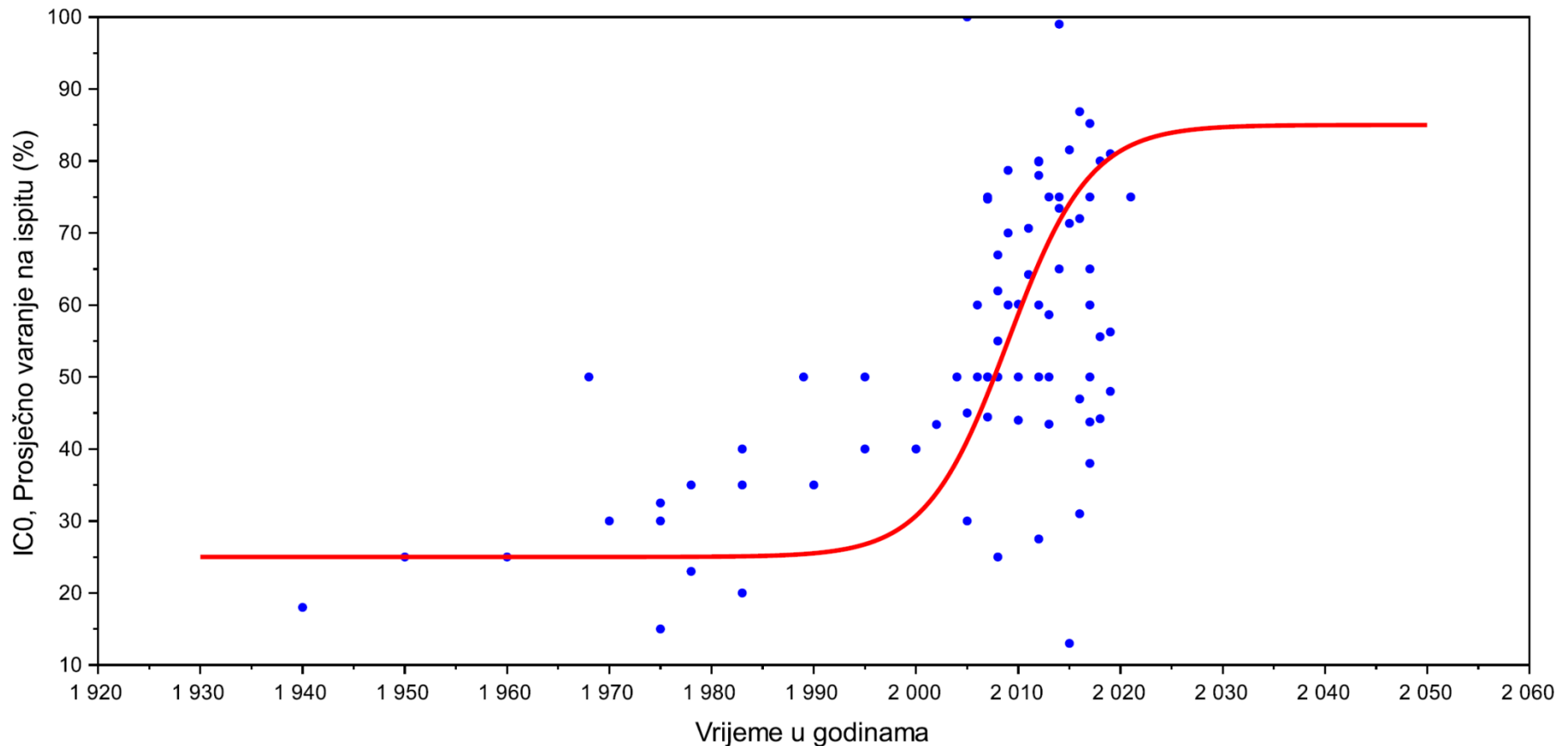
[Copyleaks: Period 1: Apr 2019 - March 2020 and Period 2: Apr 2020 - March 2021.
<https://copyleaks.com/wp-content/uploads/2022/05/cons-of-covid-19-on-global-academic-integrity.pdf>]



3. Studentsko nepoštenje: hrvatski trendovi

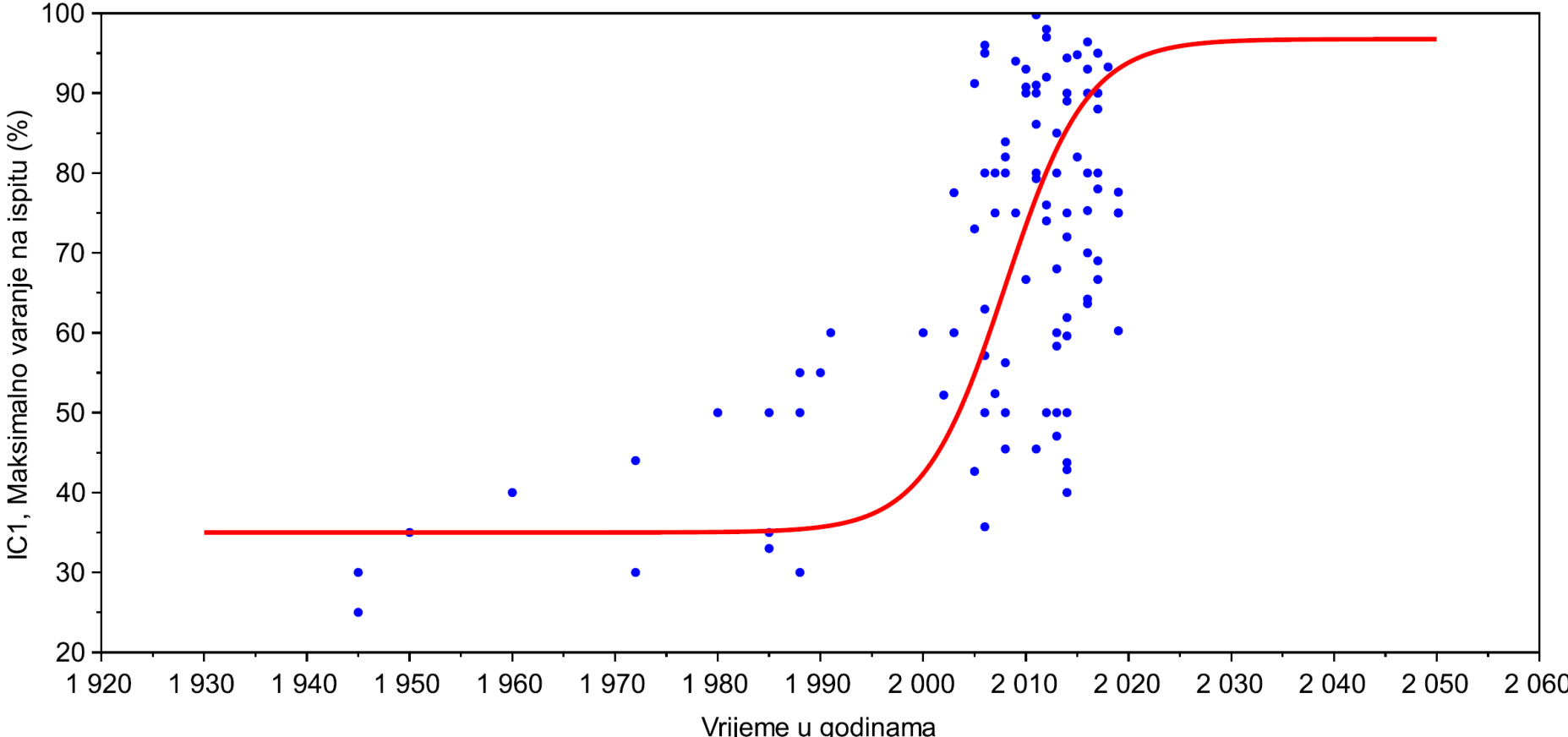
[R. Kiralj, Akademska čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182.
+ažurirani podaci]

IC0 – indeks (postotak) prosječnog studentskog varanja na ispitima

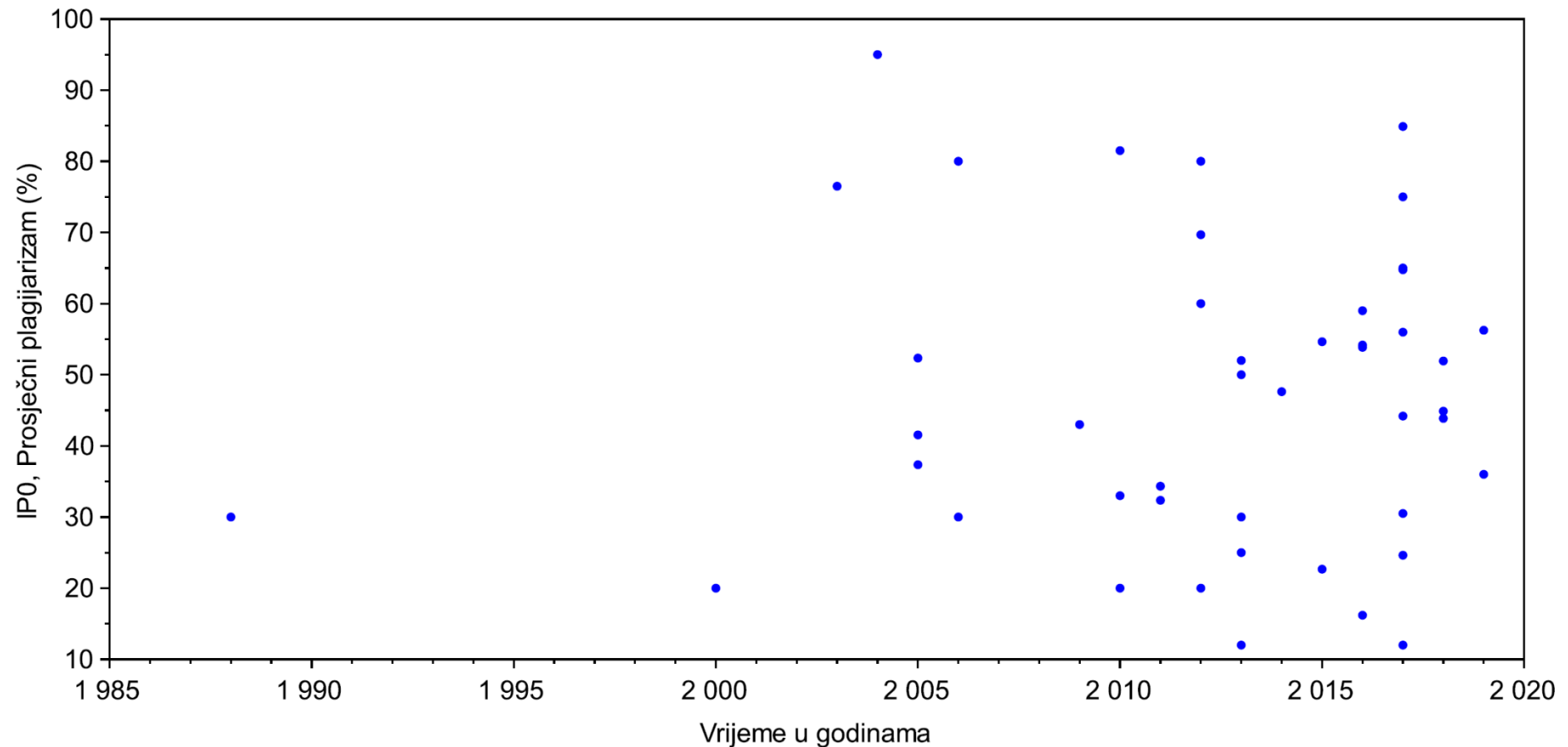


[R. Kiralj, Akademska čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182. +ažurirani podaci]

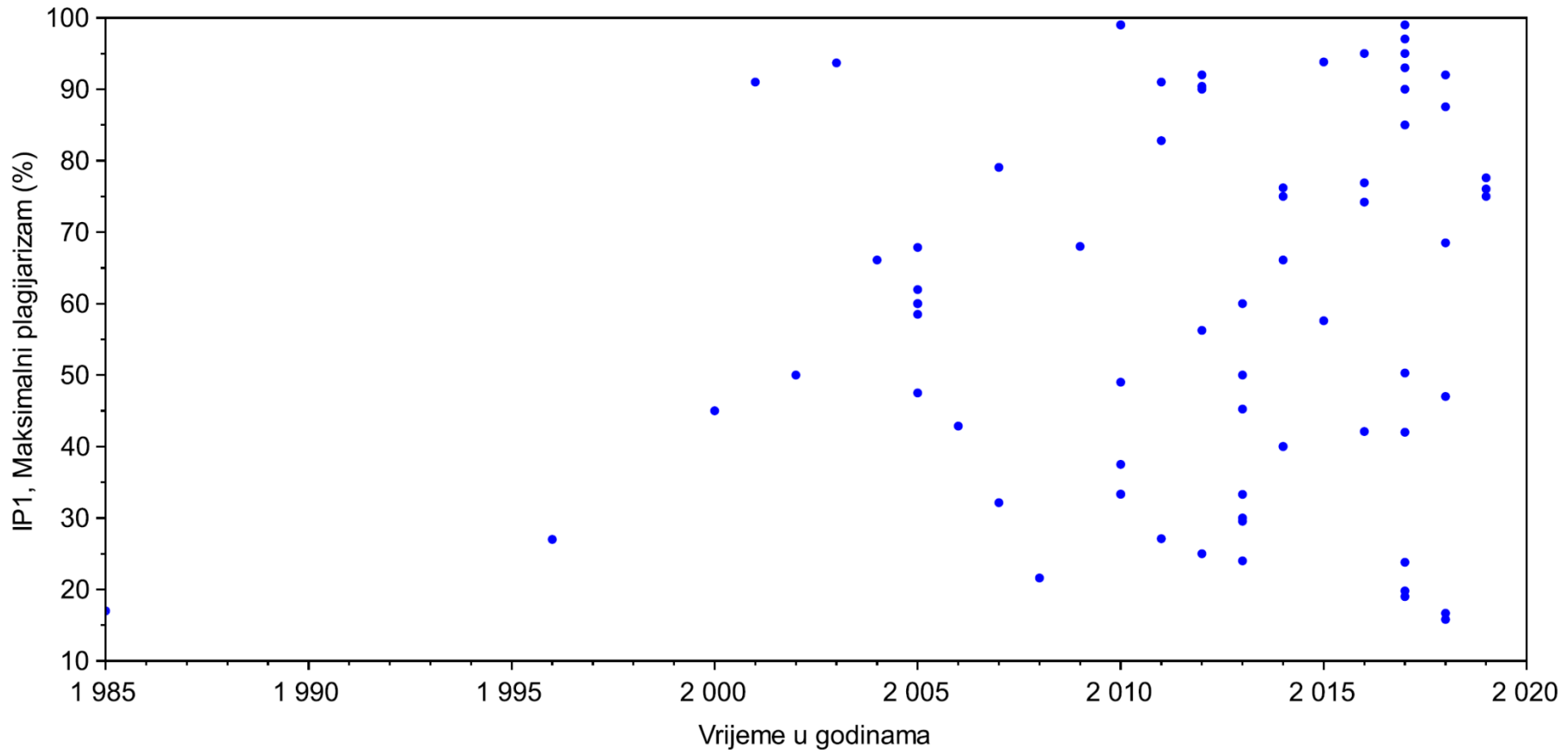
IC1 – indeks (postotak) maksimalnog studentskog varanja na ispitima



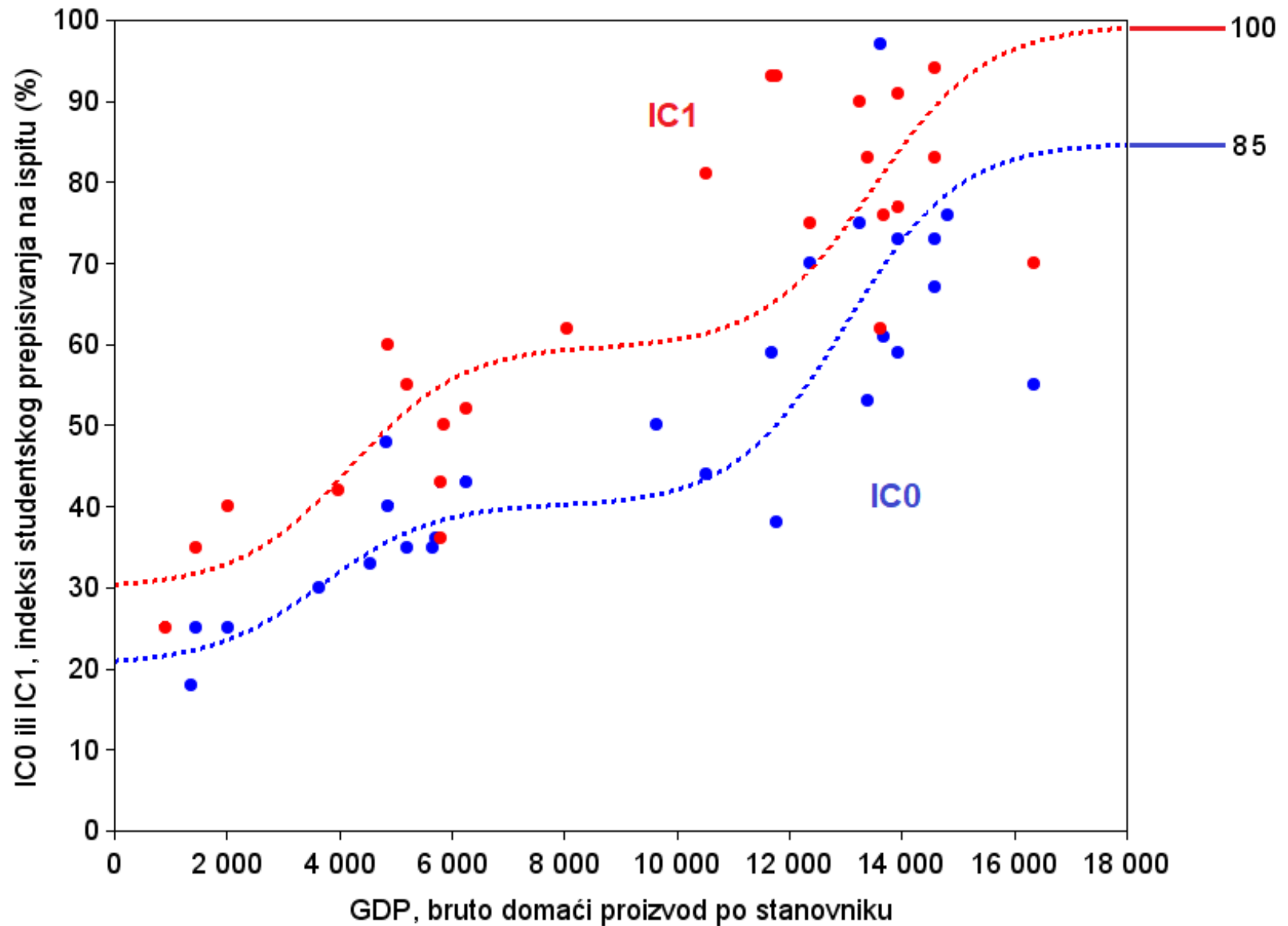
IP0 – indeks (postotak) prosječnog studentskog plagijarizma



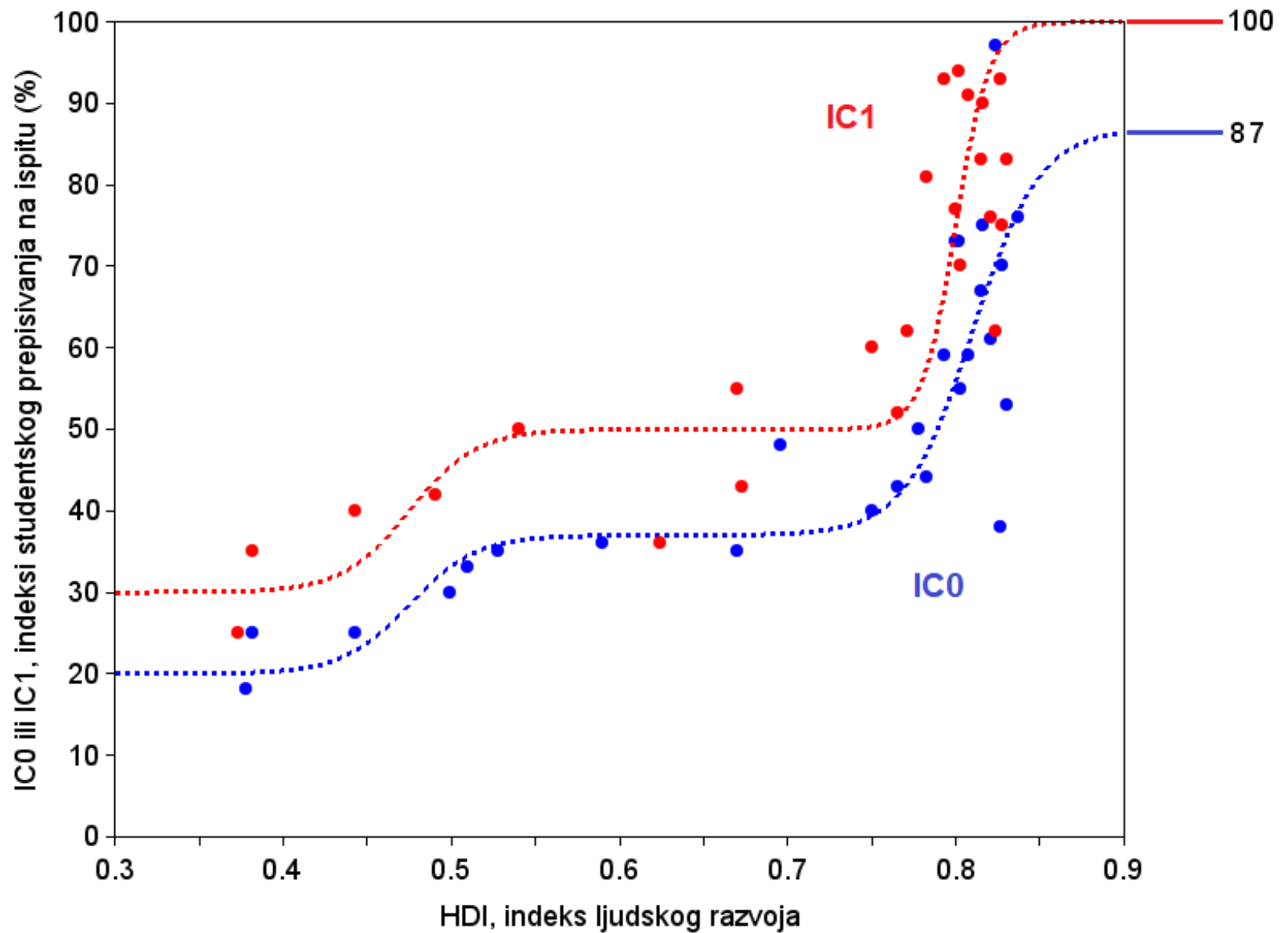
IP1 – indeks (postotak) maksimalnog studentskog plagijarizma



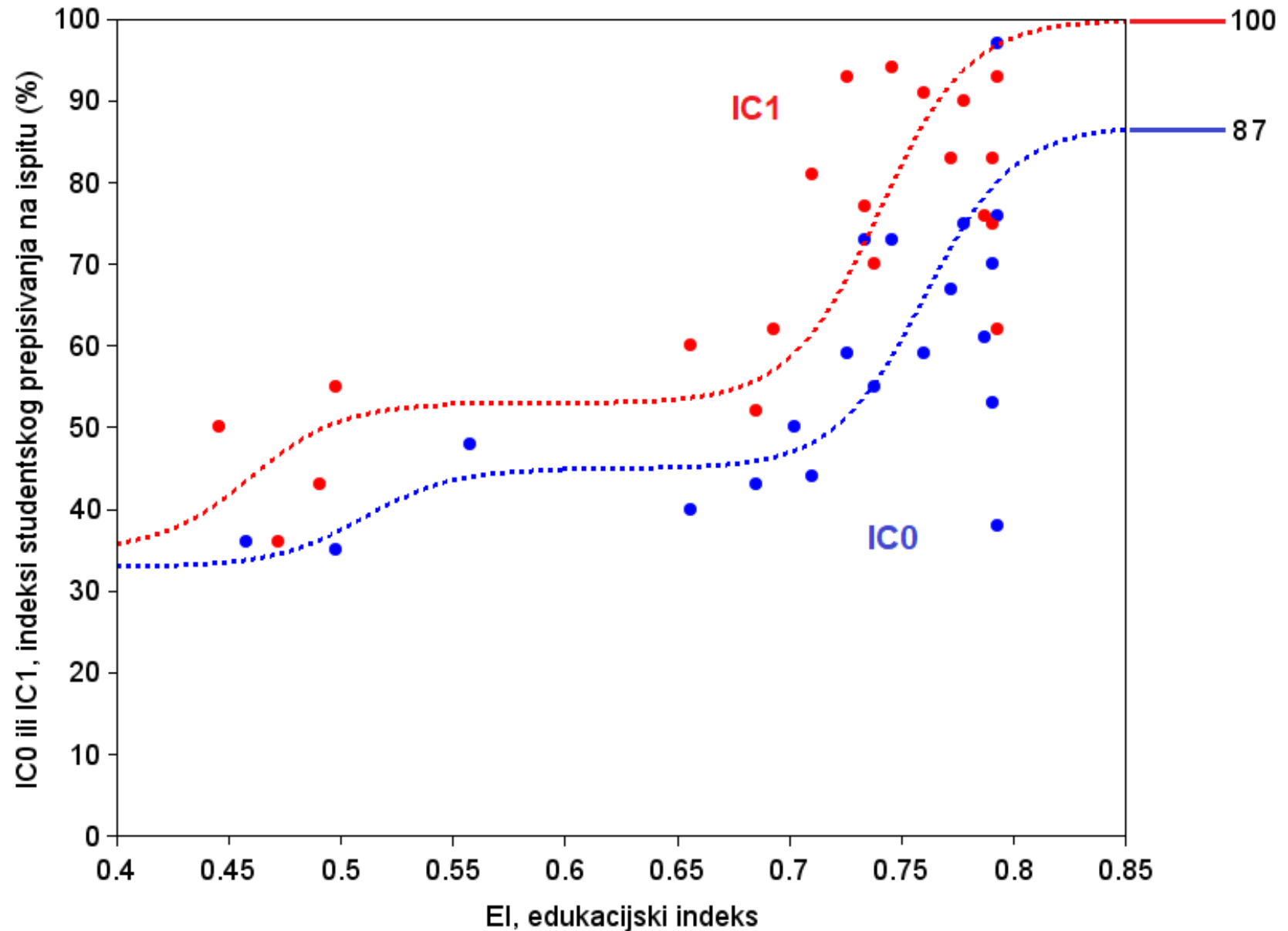
[R. Kiralj, Akademsko čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182. Uzete su prosječne godišnje vrijednosti za IC0 i IC1.]



[R. Kiralj, Akademski čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;14:148-182. Uzete su prosječne godišnje vrijednosti za IC0 i IC1.]



[R. Kiralj, Akademski čestitost studenata – preduvjet gospodarskog razvoja. *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, 2020;**14**:148-182. Uzete su prosječne godišnje vrijednosti za IC0 i IC1.]



Gdje smo sada?

Indeks (%)	Prosjek 18 g. ¹	Prosjek 5 g. ²	Krivulje (crvene) ³	GDP, HDI, EI (krivulje) ⁴			??? procjena
IC0	64%	61%	83%	84%,	74%,	84%	75%
IC1	76%	81%	95%	98%,	98%,	99%	91%
IP0	33%	52%	---	---	---	---	65%
IP1	77%	87%	---	---	---	---	92%

1: Uteženi prosjek za razdoblje 2001.-2018., podaci iz članka [R. Kiralj, *Rad. Zav. znan. umj. rad Bj.*, 2020;**14**:148-182.].

2: Uteženi prosjek za razdoblje 2017.-2021. (IC0) i 2015.-2019. (IC1, IP0, IP1), podaci iz članka i ažurirani podaci.

3: Podaci iz članka i ažurirani podaci, predikcija prema ažuriranim krivuljama.

4: Ažurirani podaci za 2022. (GDP=16500, HDI=0.83, EI=0.91), predikcija prema krivuljama iz članka.

Studentsko nepoštenje raste s porastom GDP-a, HDI-a i EI-a. → Krizna razdoblja - manja kontrola nepoštenja; razdoblja rasta društva - smanjuje se društvena percepcija o vrijednosti akademskog poštenja [J. Šalinović, *Diplomski rad, Sveučilište u Splitu*, 2022., str. 10-11.]

4. Studentsko nepoštenje: čimbenici

Čimbenici studentskog nepoštenja: sve ono što uzrokuje, potiče, utvrđuje, pojačava i propagira studentsko nepoštenje →

→ Utjecaj na studente:

--studenti koji nisu skloni nepoštenju → dolaze u iskušenje

--studenti koji su na granici te sklonosti → rade nepoštenje, povremeno to rade

--studenti koji su skloni nepoštenju → utvrđuju se u nepoštenju, često to rade

→ Rješenja:

--u potpunosti ukloniti ili barem minimizirati čimbenike

--razvijati akademsko poštenje i druge pozitivne te moralne vrijednosti

Čimbenik studentskog nepoštenja: nekontrolirano znanje

[R. Kiralj, Quo vaditis, scientia et educatio? *Znanstveni skup Škola – odgoj – obrazovanje: odabrane teme*, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru i suorganizatori, Bjelovar, 28. 9. 2022.]

-Znanje: umnaža se eksponencijalno (zadnjih 350 godina) – udvostručuje se svakih 17 godina, nema naznake usporenja

[Bornmann *et al.*, *Humanit. Soc. Sci.* 2021;8:224. DOI:10.1057/s41599-021-00903-w]

→ **praktički problemi s udžbenicima:**

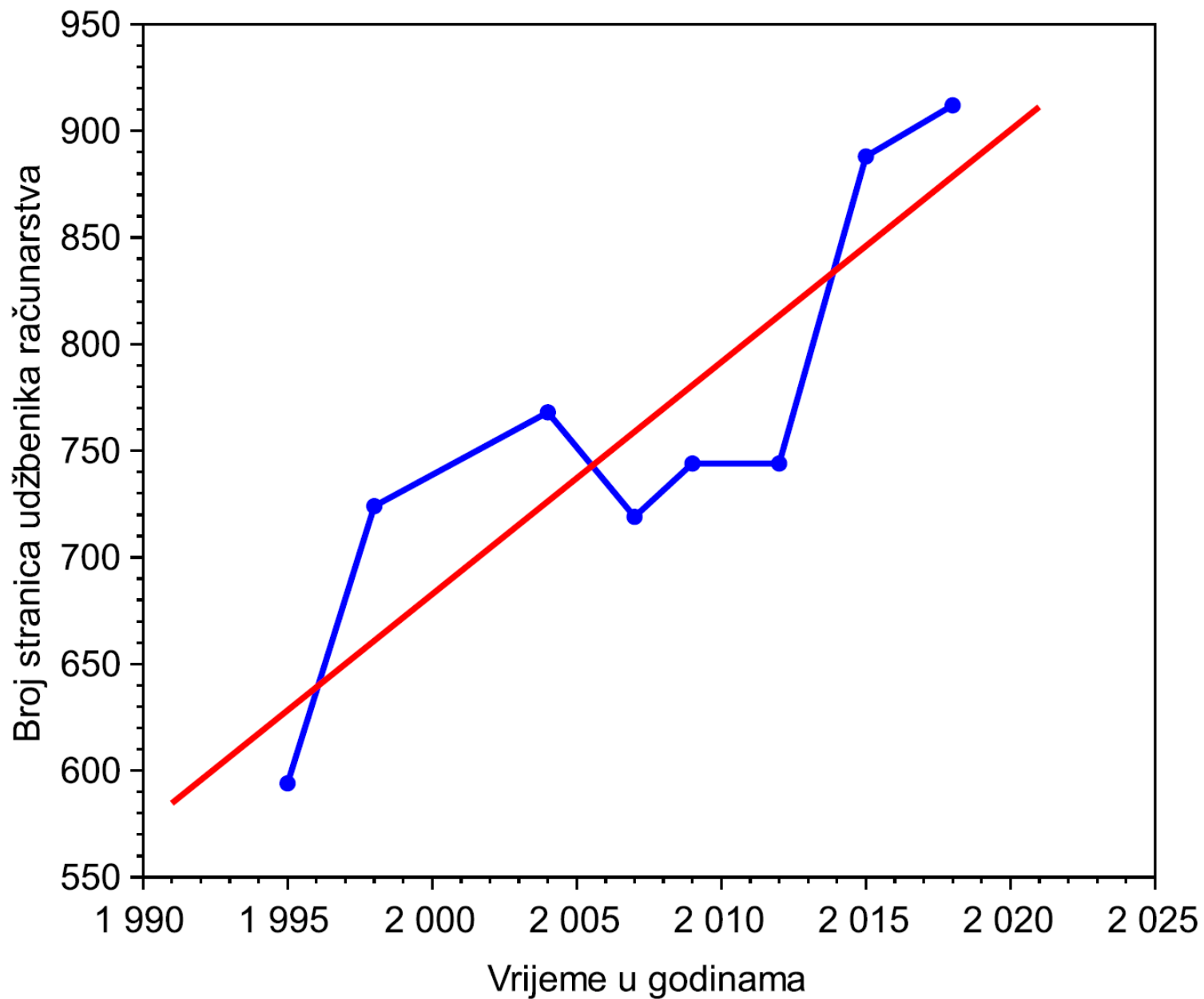
a--porast količine ukupne materije („sve deblje knjige” – sve veći broj stranica, manja slova, dodatni materijali uz knjigu)

b--neažurirani, zastarjeli koncepti – mnoga postojeća saznanja ne koriste se uopće ili nedovoljno u ažuriranju udžbenika, kao da se ne želi ili nema vremena

c--ostali problemi (neselektirana, neoptimizirana, zastarjela, nova nevažna materija – također raste)

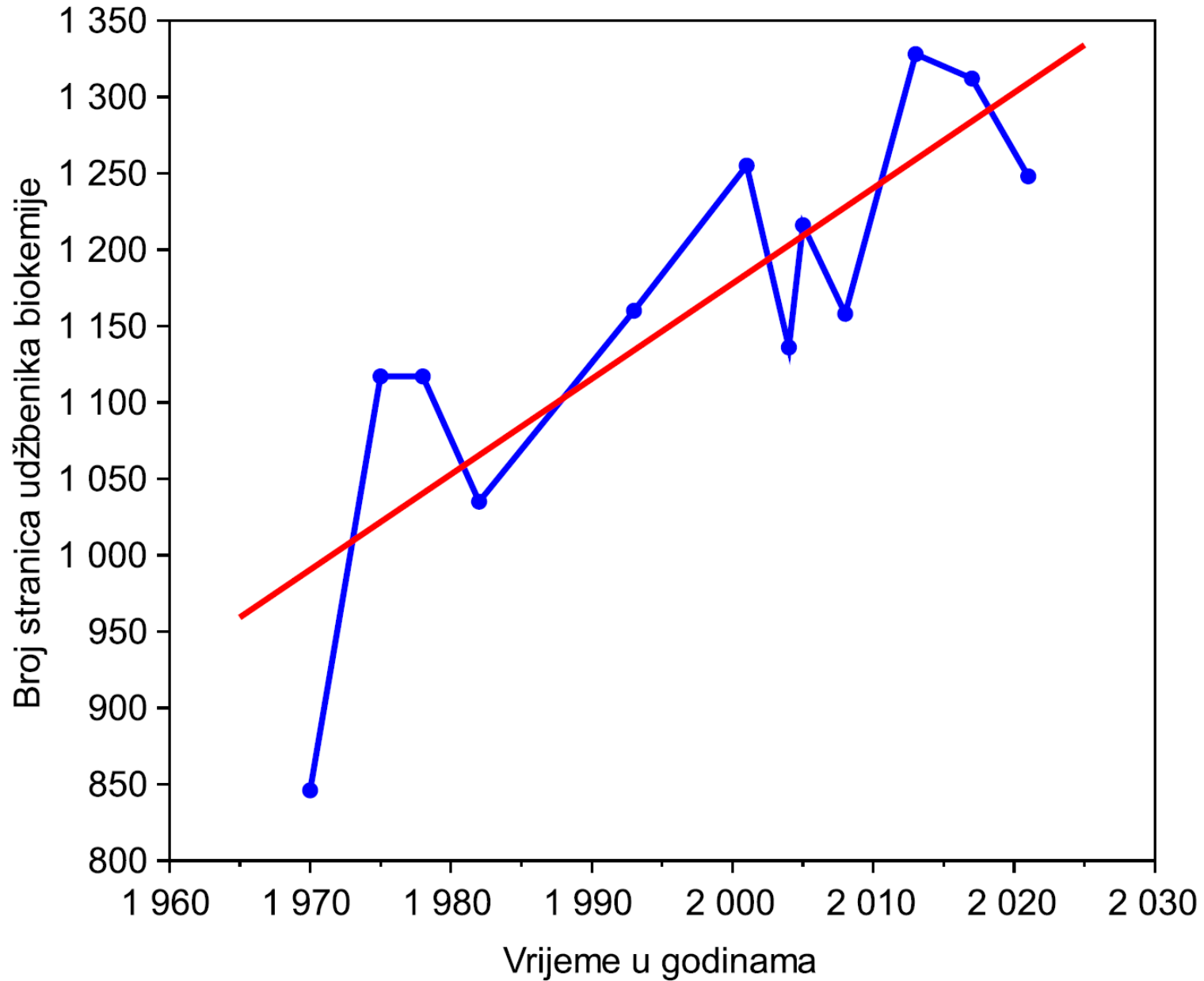
-Posljedice: student sve više treba učiti i ima sve manje vremena za druge životne potrebe; teškoće pri učenju, učenje krivih i nepotrebnih koncepata

→ **pribjegavanje prepisivanju na ispitima i plagiranju**



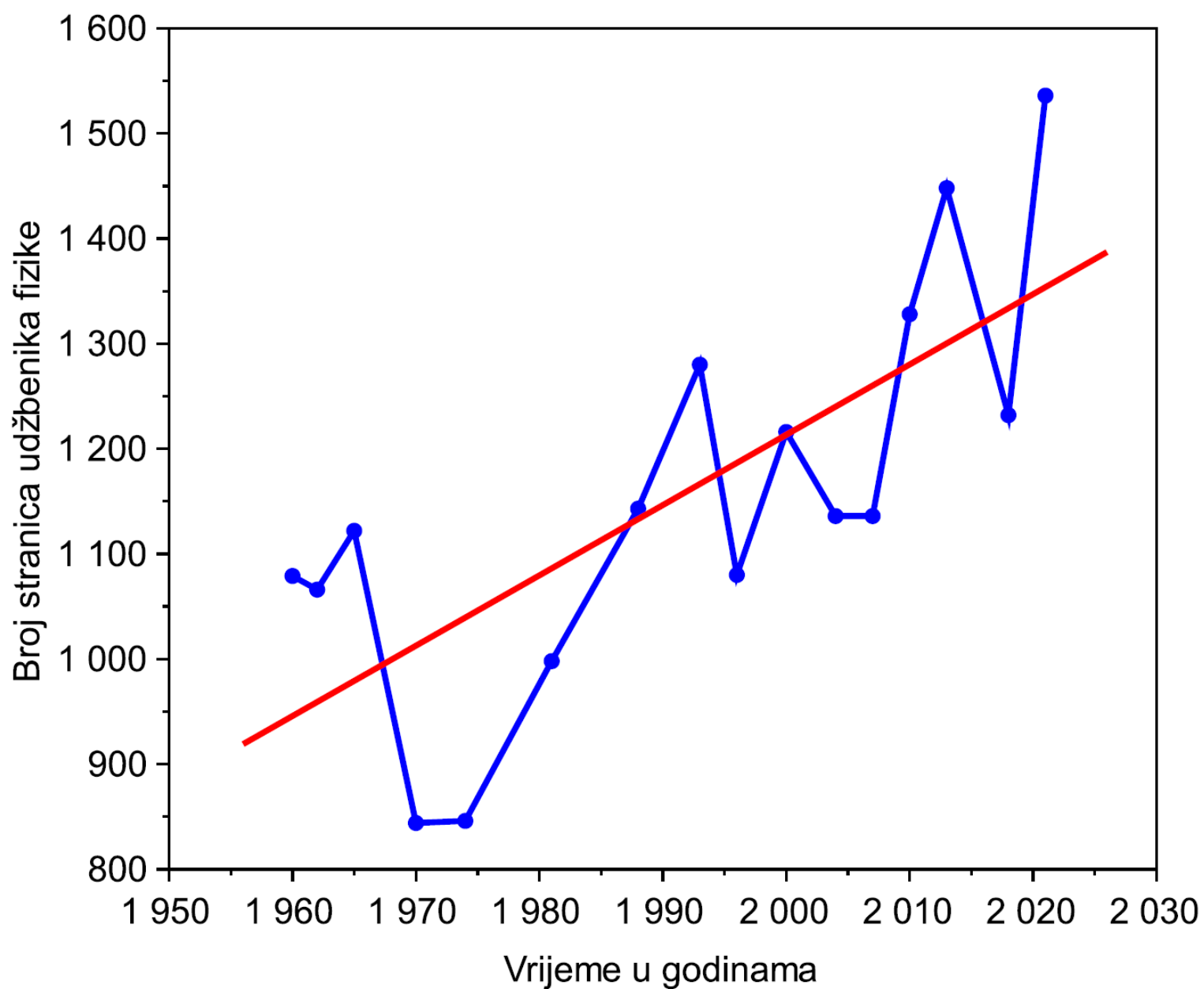
Udžbenik „raste”: Invitation to Computer Science (G. M. Schneider)

Pravac: $Y = 10.889(2554)X - 21095(5127)$, $F = 18$, $R = 0.8671$, $p < 0.007$

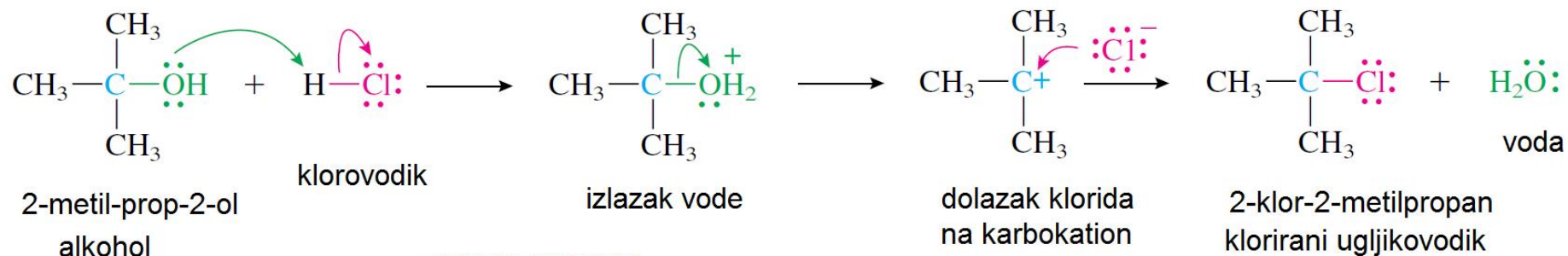


Udžbenik „raste”: Lehninger Principles of Biochemistry (A. L. Lehninger)

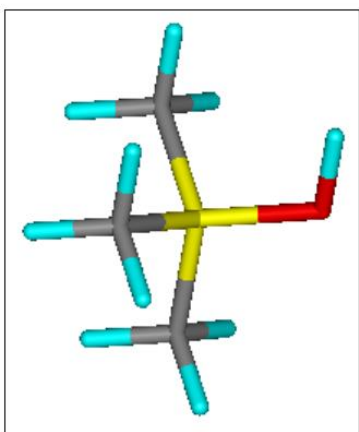
Pravac: $Y = 6.247(1361)X - 11316(2719)$, $F = 21$, $R = 0.8234$, $p < 0.002$



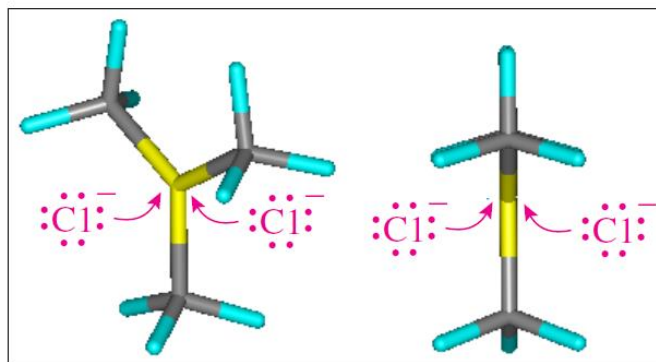
Udžbenik „raste”: Fundamentals of Physics (D. Halliday, R. Resnick)
Pravac: $Y = 6.688(1651)X - 12164(3289)$, $F = 16$, $R = 0.7345$, $p < 0.003$



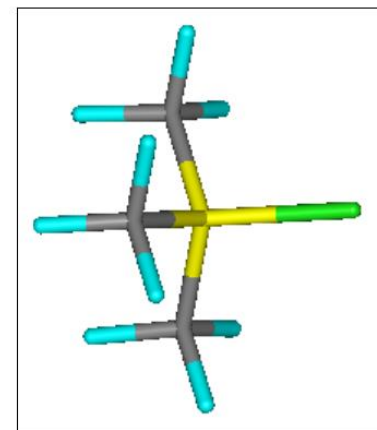
SN1 REAKCIJA



reaktant

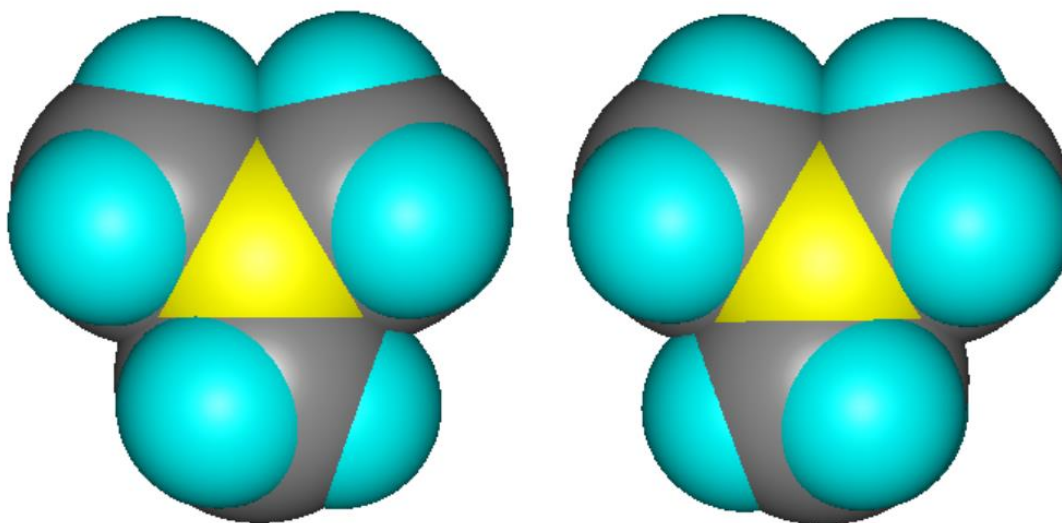


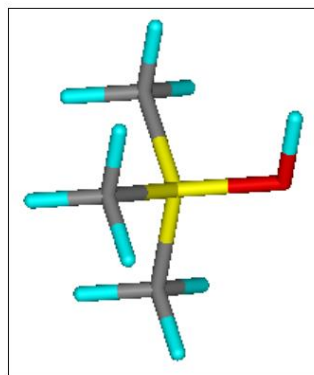
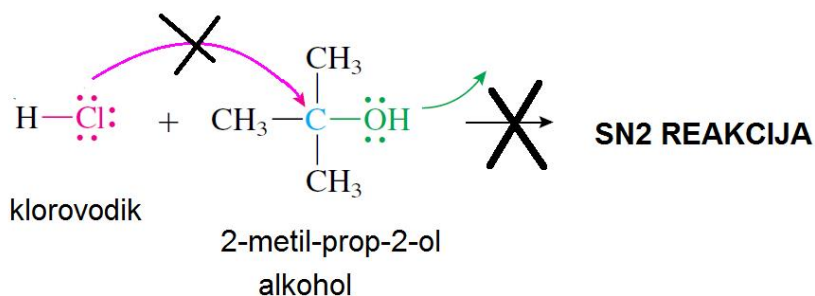
karbokation



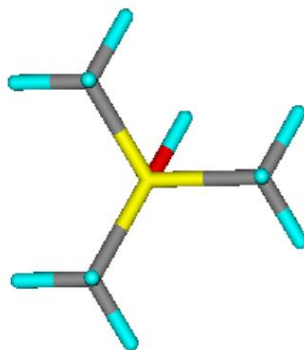
produkt

NEMA STERIČKIH SMETNJI

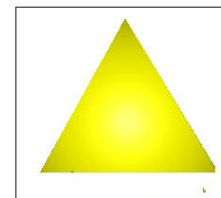
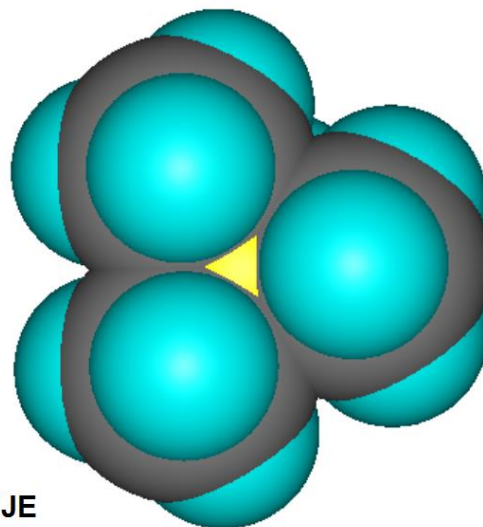




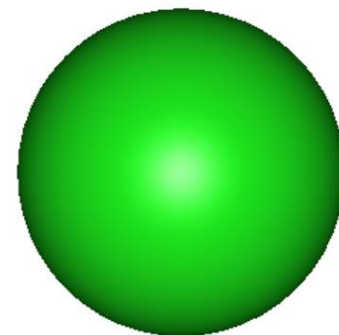
reaktant



STERIČKE SMETNJE



otkriveni dio atoma ugljika u SN1 reakciji



klorid ion

Nastavak na reakciju s prethodnog slajda: SN2 reakcija - nemoguća alternativa

Ovaj i prethodni slajd primjer su zastarjelog i neažuriranog koncepta mehanizama organskih reakcija u organskoj kemiji – iz dvodimenzionalnih formula treba zamišljati trodimenzionalne promjene, jer se u ilustracijama ne žele koristiti trodimenzionalne molekulske strukture (eksperimentalne ili izračunate) koje postoje već nekoliko desetljeća (od 1970-ih godina).

Čimbenik studentskog nepoštenja: problematična nastava

Problematična nastava u nekom sustavu, ustanovi ili na odjelu:

1→ problemi s vremenom: studenti imaju previše obaveza tijekom dana – nedovoljno vremena za obrok i odmor – umorni su i dekoncentrirani na nastavi

2→ problemi s težinom ili brojem predmeta: više predmeta s angažmanom znatno većim od pripisanih ECTS bodova; velik broj predmeta – potreban veći angažman studenta i veći je broj ispita; u konačnici – slabe pripreme za ispite, malo preostalog vremena za odmor i druge životne potrebe

3→ problemi s vježbanjem studenata i stjecanjem vještina: nedovoljno prilika da studenti vježbaju zadatke i probleme, da sudjeluju u istraživanjima, na skupovima i u drugim aktivnostima – nema prilike za razvoj interesa za predmet, za kreativno učenje i razvoj akademskog poštenja te vještine akademskog pisanja → **Posljedice: slabo znanje i slab interes → pribjegavanje prepisivanju na ispitima i plagiranju**

Čimbenik studentskog nepoštenja: loš utjecaj profesora

Loš profesor:

1→"nedodirljivi": teško uhvatljiv za kontakt, težak u komunikaciji, nerado rješava studentske probleme (priznanje predmeta s prethodnog studija, problemi s praktičnim vježbama...), nikom ne polaže račun za ponašanje

2→ radi „nefer” ispite: „tražim više nego što dajem”, pitanja izvan domene obrađene nastave, odgovori se teško nalaze ili nikako (na internetu ili posebnim knjigama, pitanja traže viši stupanj naobrazbe), „inzistiram i rušim na detaljima”, studente se nije adekvatno ili nikako pripremalo za ispit

3→ izlaže „neprivlačno” gradivo: preobilno, teško savladivo, nejasno ili prebrzo izneseno; važni dijelovi nisu naglašeni; loši nastavni materijali (načinjeni iz raznih materijala s malo truda, ili pribjegavanje čitavim poglavljima knjiga ili cijelim knjigama, često na engleskom), nedovoljno vježbanja zadataka i problema → **Posljedice: odbojan i težak predmet → pribjegavanje**

prepisivanju na ispitima i plagiranju

Društveno uvjetovani čimbenici studentskog nepoštenja:

1-porast broja studenata: automatski je sve više problematičnih studenata

2-socioekonomski: egzistencija i kompeticija – „cilj opravdava sredstvo”

3-društvene vrijednosti: karijerizam, položaj, materijalizam, naglašena društvena raslojenost, inflacija odlikaša, loša edukacija...

4-slabo studentsko poštenje: ukorijenjeno nepoštenje, „solidarnost” u nepoštenju; „loši uvijek dobro prolaze – ne isplati se biti dobar”, nepoštenja i korupcije u društvu, kriminal; loši primjeri ponašanja - loši idoli, inverzija vrijednosti – „treba se snaći”, zloupotreba tehnologije za varanje...

5-društvena i povijesna nesvjesnost/neodgovornost: stvaranje i održavanje klime nepoštenja, neznanja i nekreativnosti – fatalne posljedice za vlastitu djecu i druge buduće naraštaje; masovno opravdavanje osobnih problema (strah od ispita, nedovoljno vremena za pripremu, stres, neučenje...)

5. Studentsko nepoštenje: rješenja

Universidade Estadual de Campinas, Campinas, SP
(jedno od prva 4 sveučilišta po kvaliteti u Brazilu i
Latinskoj Americi, među prvih 200-600 u svijetu) –
dobar primjer među 200-tinjak brazilskih sveučilišta



UNICAMP





kampus Campinas



kampus Limeira



kampus Piracicaba



kampus Paulínia

UNICAMP, Campinas, SP: (gost 1997, postdoc&gost 2000-2009.)

- javno sveučilište u državi São Paulo, Brazil (<https://www.unicamp.br/>)
- oko 35000 studenata – 54% prvostupništvo i 46% magisterij + doktorat (akad. g. 2022./2023.) – svi studiji su besplatni
- relativno mlado sveučilište (osnovano 1962. g.), ima 4 kampusa
- oko 15% svih akademskih istraživanja u Brazilu otpada na UNICAMP
- ima online materijale, predavanja i radionice o akademskom integritetu

-već od 1990-ih godina ima:

- veliku većinu profesora na puno radno vrijeme**
- studentske ankete o profesorima**
- vrlo pozitivan odnos profesor-student te administracija-student**
- uvođenje studenata u istraživanja već od 1. godine**
- kontinuiranu provjeru znanja, s pripremama za svaki test, uz mogućnost zamjenskog kolokvija**
- kvalitetnu nastavu (dobra priprema nastavnih materijala i izlaganja, vježbaju se zadaci, kolegiji na magisteriju i doktoratu su često tipa semestralne radionice)**
- uz sve dobro opremljene fakultete, ima i niz restorana i drugih sadržaja unutar sveučilišnog kampusa, autobus u glavnom kampusu**

Studentsko nepoštenje - moguća rješenja:

1-zakoni i propisi za akademski integritet (država, sustav, ustanova, odjel)

2-tijela ili pojedinci zaduženi za akademski integritet (ustanova, odjel), **sa stalnom aktivnošću** (edukacijski materijali, radionice, predavanja, posebni kolegiji ili dijelovi kolegija o akademskom integritetu, istraživanja o akademskom integritetu...)

3-prevencije studentskog nepoštenja (online mjere, sprečavanje prepisivanja, antiplagijat programi...)

4-kažnjavanje i edukativne mjere (provođenje politike akademskog integriteta, službeno izrečene i provedene mjere...)

5-stvaranje kulture akademskog poštenja (nastavnici i administrativno osoblje kao dobri primjeri, dobri odnosi sa studentima, propagiranje akademskog poštenja u ustanovi, poseban rad sa studentima da razviju stvarni interes za predmete i akademsko poštenje, minimiziranje objektivnih čimbenika koji otežavaju nastavu i učenje studenata...)

6-korijenske promjene u društvu (podizanje svijesti o potrebi za pozitivnim mišljenjem i ponašanjem, jačanje moralnih vrijednosti od malena, podizanje svijesti o društvenoj i povijesnoj odgovornosti kroz generacije, borba protiv raznih negativnosti u društvu...)

... ---→ **psihološke i dr. osobine pojedinih studenata** → **masovna pojava – društveno uvjetovana**

„Uzevši u obzir spomenutu incidenciju akademskog nepoštenja u hrvatskoj akademskoj zajednici (Kiralj, 2020), upotreba izraza *pojedinci* baš i nije najzahvalnija opcija.” [J. Šalinović, Diplomski rad, Sveučilište u Splitu, 2022., str. 11.]

6. Studentsko nepoštenje: zaključci

Studentsko nepoštenje:

- 1- ima različite uzroke i čimbenike, lokalno i društveno uvjetovane**
- 2- kontinuirano raste svuda u svijetu, pojačano je COVID krizom**
- 3- u Hrvatskoj je iznad svjetskog prosjeka (samo do 10% studenata nikad ne vara na ispitima i ne plagira, a prosječno 25% studenata ne prepisuje na ispitima i prosječno ih 35% ne plagira)**
- 4- treba suzbijati provođenjem različitih mjera i jačanjem akademskog poštenja, jer je akademsko poštenje studenata jedan od zaloga budućnosti svake države i društva**